

Rom

Chapter 4

Javanese Interlinear

Reference: Javanese Bible (SABDA)

1 τί οὖν ἐροῦμεν, εὐρηκέναι Ἀβραάμ, τὸν προπάτορα ἡμῶν,
Punapa mila kita-badhé-ngandika, angsal Abraham, lélémbut lélémbutipun kita,
[G5101](#) [G3767](#) [G2046](#) [G2147](#) [G0011](#) [G3588](#) [G3962](#) [G1473](#)
κατὰ σάρκα?
miturut daging?
[G2596](#) [G4561](#)

Kang iku apa kang bakal dakkandhakake tumrap Rama Abraham, leluhur kita mungguh ing daging?

2 εἰ γὰρ Ἀβραάμ ἐξ ἔργων ἐδικαιώθη, ἔχει καύχημα,
menawi awit Abraham saking padamelan dipunbenaraken, nggadahi gumunggun,
[G1487](#) [G1063](#) [G0011](#) [G1537](#) [G2041](#) [G1344](#) [G2192](#) [G2745](#)
ἀλλ' οὐ πρὸς Θεόν.
nanging mboten wonten-ing-ngarsanipun Gusti Allah.
[G0235](#) [G3756](#) [G4314](#) [G2316](#)

Sabab yen Rama Abraham anggone kabenerake marga saka pandamele, panjenengane bisa gumunggun, nanging ora ana ing ngarsane Gusti Allah.

3 τί γὰρ ἡ γραφή λέγει? Ἐπίστευσεν δὲ Ἀβραάμ τῷ
punapa awit Kitab Kitab Suci ngandika? Pitados nanging Abraham dhumateng
[G5101](#) [G1063](#) [G3588](#) [G1124](#) [G3004](#) [G4100](#) [G1161](#) [G0011](#) [G3588](#)
Θεῷ, καὶ ἐλογίσθη αὐτῷ εἰς δικαιοσύνην.
Gusti Allah, lan dipunanggep dhumateng-piyambakipun dados kaadilan.
[G2316](#) [G2532](#) [G3049](#) [G0846](#) [G1519](#) [G1343](#)

Sabab apa kang kapratelakake ing ayating Kitab Suci? "Rama Abraham banjur pracaya marang Gusti Allah, lan iya bab iku kang kaetang dadi kabeneran tumrap panjenengane dening Gusti Allah."

4 τῷ δὲ ἐργαζομένῳ, ὁ μισθὸς οὐ λογίζεται
dhumateng-ingkang nanging nyambut-damel, upah upahipun mboten dipunanggep
[G3588](#) [G1161](#) [G2038](#) [G3588](#) [G3408](#) [G3756](#) [G3049](#)
κατὰ χάριν, ἀλλὰ κατὰ ὀφείλημα.
miturut sih-rahmat, nanging miturut utang.
[G2596](#) [G5485](#) [G0235](#) [G2596](#) [G3783](#)

Dene wong kang nyambut-gawe iku, opahe ora kena kaetung ganjaran, nanging hake.

5 τῷ δὲ μὴ ἐργαζομένῳ, πιστεύοντι δὲ ἐπὶ
dhumateng-ingkang nanging mboten nyambut-damel, pitados nanging dhumateng
[G3588](#) [G1161](#) [G3361](#) [G2038](#) [G4100](#) [G1161](#) [G1909](#)
τὸν δικαιοῦντα τὸν ἀσεβῆ, λογίζεται ἡ πίστις αὐτοῦ
ingkang mbenaraken ingkang duraka, dipunanggep imanipun imanipun piyambakipun
[G3588](#) [G1344](#) [G3588](#) [G0765](#) [G3049](#) [G3588](#) [G4102](#) [G0846](#)
εἰς δικαιοσύνην,
dados kaadilan,
[G1519](#) [G1343](#)

Yen wong kang ora nyambut-gawe, nanging kumandel marang Panjenengane kang mbenerake wong duraka, kumandele iku kang kaetung dadi kabeneran.

- 6 καθάπερ καὶ Δαυὶδ λέγει τὸν μακαρισμὸν τοῦ ἀνθρώπου ᾧ
kados-déné ugi Daud ngandika rahayu rahayunipun saking manungsa ingkang
[G2509](#) [G2532](#) [G1138](#) [G3004](#) [G3588](#) [G3108](#) [G3588](#) [G0444](#) [G3739](#)
- ὁ Θεὸς λογίζεται δικαιοσύνην χωρὶς ἔργων:
Gusti Allah Gusti Allah nganggep kaadilan tanpa padamelan:
[G3588](#) [G2316](#) [G3049](#) [G1343](#) [G5565](#) [G2041](#)

Kayadene Sang Prabu Dawud iya mastani rahayu wong kang kaanggep bener dening Gusti Allah ora wewaton ayahane:

- 7 Μακάριοι ὧν ἀφέθησαν αἱ ἀνομίαι, καὶ ὧν
Rahayu ingkang dipunapunten dosa-dosa dosa-dosanipun, lan ingkang
[G3107](#) [G3739](#) [G0863](#) [G3588](#) [G0458](#) [G2532](#) [G3739](#)
- ἐπεκαλύφθησαν, αἱ ἁμαρτίαι;
dipunutupuri, dosa-dosa dosa-dosanipun;
[G1943](#) [G3588](#) [G0266](#)

“Rahayu wong kang padha kaapura panerake, lan kang kaaling-alingan dosa-dosane;

- 8 μακάριος ἀνὴρ οὗ, οὐ μὴ λογίσηται Κύριος ἁμαρτίαν.
rahayu tiyang ingkang, mboten badhé dipunetang-Gusti Gusti dosanipun.
[G3107](#) [G0435](#) [G3739](#) [G3756](#) [G3361](#) [G3049](#) [G2962](#) [G0266](#)

rahayu wong kang kaluputane ora kaetang dening Gusti Allah.”

- 9 ὁ μακαρισμὸς οὖν οὗτος, ἐπὶ τὴν περιτομὴν, ἢ καὶ ἐπὶ
rahayu rahayunipun mila punika, kanggé ingkang tetak, utawi ugi kanggé
[G3588](#) [G3108](#) [G3767](#) [G3778](#) [G1909](#) [G3588](#) [G4061](#) [G2228](#) [G2532](#) [G1909](#)
- τὴν ἀκροβυστίαν? λέγομεν γάρ, Ἐλογίσθη τῷ Ἀβραάμ ἡ
ingkang mboten-tetak? kita-ngandika awit, Dipunanggep dhumateng Abraham iman
[G3588](#) [G0203](#) [G3004](#) [G1063](#) [G3049](#) [G3588](#) [G0011](#) [G3588](#)
- πίστις εἰς δικαιοσύνην.
imanipun dados kaadilan.
[G4102](#) [G1519](#) [G1343](#)

Anggone mastani rahayu iku apa mung tumuju marang wong kang tetak bae, apa iya marang kang padha ora tetak uga? Aku rak wis tutur, mungguh kumandel iku tumrap Rama Abraham kaetang dadi kabenerane.

- 10 πῶς οὖν ἐλογίσθη? ἐν περιτομῇ ὄντι, ἢ ἐν
kados-pundi mila dipunanggep? wonten-ing tetak piyambakipun, utawi wonten-ing
[G4459](#) [G3767](#) [G3049](#) [G1722](#) [G4061](#) [G1510](#) [G2228](#) [G1722](#)
- ἀκροβυστία? οὐκ ἐν περιτομῇ, ἀλλ’ ἐν ἀκροβυστία.
mboten-tetak? mboten wonten-ing tetak, nanging wonten-ing mboten-tetak.
[G0203](#) [G3756](#) [G1722](#) [G4061](#) [G0235](#) [G1722](#) [G0203](#)

Dene anggone kaetang mangkono iku genahe kapriye? Sadurunge apa sawise supit? Ora sawise supit, nanging sadurunge.

- 11 καὶ σημεῖον ἔλαβεν περιτομῆς, σφραγίδα τῆς δικαιοσύνης τῆς πίστεως
lan tandhaning nampeni tetak, cap saking kaadilan saking iman
[G2532](#) [G4592](#) [G2983](#) [G4061](#) [G4973](#) [G3588](#) [G1343](#) [G3588](#) [G4102](#)
- τῆς ἐν τῇ ἀκροβυστίᾳ, εἰς τὸ εἶναι αὐτὸν
ing kang wonten-ing ing mboten-tetak, supados piyambakipun dados piyambakipun
[G3588](#) [G1722](#) [G3588](#) [G0203](#) [G1519](#) [G3588](#) [G1510](#) [G0846](#)
- πατέρα πάντων τῶν πιστευόντων δι' ἀκροβυστίας, εἰς τὸ
rama sedaya ing kang pitados sanadyan mboten-tetak, supados dipunanggep
[G3962](#) [G3956](#) [G3588](#) [G4100](#) [G1223](#) [G0203](#) [G1519](#) [G3588](#)
- λογισθῆναι [καὶ] αὐτοῖς τὴν δικαιοσύνην;
dipunanggep ugi dhumateng-piyambakipun kaadilan kaadilan;
[G3049](#) [G2532](#) [G0846](#) [G3588](#) [G1343](#)

Sarta pratandha tetak iku ditampani minangka ecaping kabeneran awewaton pracayane ing sadurunge supit. Iya mangkono iku anggone panjenengane banjur bisa dadi ramane para wong pracaya kang ora tetak, supaya kabeneran kaetunga tumrap wong-wong iku mau,

- 12 καὶ πατέρα περιτομῆς, τοῖς οὐκ ἐκ περιτομῆς μόνον,
lan rama tetak, dhumateng-ing kang mboten saking tetak namung,
[G2532](#) [G3962](#) [G4061](#) [G3588](#) [G3756](#) [G1537](#) [G4061](#) [G3440](#)
- ἀλλὰ καὶ τοῖς στοιχοῦσιν τοῖς ἴχνεσιν τῆς ἐν ἀκροβυστίᾳ
nanging ugi ing kang ndhèrèk tindaking tindakipun saking wonten-ing mboten-tetak
[G0235](#) [G2532](#) [G3588](#) [G4748](#) [G3588](#) [G2487](#) [G3588](#) [G1722](#) [G0203](#)
- πίστεως, τοῦ πατρὸς ἡμῶν Ἀβραάμ.
iman, saking rama kita Abraham.
[G4102](#) [G3588](#) [G3962](#) [G1473](#) [G0011](#)

lan uga dadi ramane para wong tetakan, yaitu para wong kang ora mung padha tetak bae, nanging uga padha nurut labeting pitadose leluhur kita Rama Abraham, nalikane durung supit.

- 13 Οὐ γὰρ διὰ νόμου ἢ ἐπαγγελία τῷ Ἀβραάμ,
Mboten awit lantaran angger-angger prajanjian prajanjianipun dhumateng Abraham,
[G3756](#) [G1063](#) [G1223](#) [G3551](#) [G3588](#) [G1860](#) [G3588](#) [G0011](#)
- ἢ τῷ σπέρματι αὐτοῦ, τὸ κληρονόμον αὐτὸν εἶναι
utawi dhumateng turunan piyambakipun, supados ahliwaris piyambakipun dados
[G2228](#) [G3588](#) [G4690](#) [G0846](#) [G3588](#) [G2818](#) [G0846](#) [G1510](#)
- κόσμου, ἀλλὰ διὰ δικαιοσύνης πίστεως.
jagad, nanging lantaran kaadilan iman.
[G2889](#) [G0235](#) [G1223](#) [G1343](#) [G4102](#)

Sabab mungguhing prasetya kang kaparingake marang Rama Abraham satedhak-turune yen bakal tampi warisan jagad, iku ora lumantar angger-anggering Toret, nanging lumantar kabeneran kang wewaton pracaya.

- 14 εἰ γὰρ οἱ ἐκ νόμου κληρονόμοι, κεκένωται ἢ πίστις,
menawi awit ing kang saking angger-angger ahliwaris, kosong iman imanipun,
[G1487](#) [G1063](#) [G3588](#) [G1537](#) [G3551](#) [G2818](#) [G2758](#) [G3588](#) [G4102](#)
- καὶ κατήργηται ἢ ἐπαγγελία.
lan batal prajanjian prajanjianipun.
[G2532](#) [G2673](#) [G3588](#) [G1860](#)

Awit manawa wong-wong kang pangarep-arepe lumantar angger-anggering Toret padha melu tanpa panduman kang kaprasetyakake Gusti Allah, pracaya iku banjur dadi muspra lan prasetyane dadi batal.

15 ὁ γὰρ νόμος ὀργὴν κατεργάζεται; οὐ δὲ οὐκ
 awit awit angger-angger bebendu nuwuhaken; wonten-pundi nanging mboten
[G3588](#) [G1063](#) [G3551](#) [G3709](#) [G2716](#) [G3757](#) [G1161](#) [G3756](#)

ἔστιν νόμος, οὐδὲ παράβασις.
 wonten angger-angger, mboten-ugi panerak.
[G1510](#) [G3551](#) [G3761](#) [G3847](#)

| Amarga angger-anggering Toret iku nekakake bebendu, nanging ing ngendi ora ana angger-anggering Toret, ing kono iya ora ana panerak.

16 Διὰ τοῦτο ἐκ πίστεως, ἵνα κατὰ χάριν, εἰς τὸ εἶναι
 Mila punika saking iman, supados miturut sih-rahmat, supados dados dados
[G1223](#) [G3778](#) [G1537](#) [G4102](#) [G2443](#) [G2596](#) [G5485](#) [G1519](#) [G3588](#) [G1510](#)

βεβαίαν, τὴν ἐπαγγελίαν παντὶ τῷ σπέρματι, οὐ τῷ
 tetep, prajanjian prajanjianipun kanggé-sedaya turunan turunanipun, mboten ingkang
[G0949](#) [G3588](#) [G1860](#) [G3956](#) [G3588](#) [G4690](#) [G3756](#) [G3588](#)

ἐκ τοῦ νόμου μόνον, ἀλλὰ καὶ τῷ ἐκ πίστεως
 saking angger-angger angger-angger namung, nanging ugi ingkang saking iman
[G1537](#) [G3588](#) [G3551](#) [G3440](#) [G0235](#) [G2532](#) [G3588](#) [G1537](#) [G4102](#)

Ἀβραάμ, ὃς ἐστὶν πατὴρ πάντων ἡμῶν,
 Abraham, ingkang punika rama sedaya kita,
[G0011](#) [G3739](#) [G1510](#) [G3962](#) [G3956](#) [G1473](#)

| Mulane kabeneran iku adhedhasar pracaya supaya mujudna sih-rahmat, satemah prasetya iku tumuju marang sakehe tedhak-turune Rama Abraham, ora ngamungake kang kawengku ing angger-anggering Toret bae, nanging uga kang padha kadunungan pracayane Rama Abraham. Sabab Rama Abraham iku leluhur kita kabeh, --

17 καθὼς γέγραπται, ὅτι Πατέρα πολλῶν ἐθνῶν τέθεικά σε.
 kados tinulis, bilih Rama kathahing bangsa-bangsa Kula-netepaken panjenengan.
[G2531](#) [G1125](#) [G3754](#) [G3962](#) [G4183](#) [G1484](#) [G5087](#) [G4771](#)

κατέναντι οὐ ἐπίστευσεν Θεοῦ, τοῦ ζωοποιούντος
 wonten-ing-ngarsanipun ingkang piyambakipun-pitados Gusti Allah, ingkang nguripaken
[G2713](#) [G3739](#) [G4100](#) [G2316](#) [G3588](#) [G2227](#)

τούς νεκρούς, καὶ καλοῦντος τὰ μὴ ὄντα ὡς
 tiyang-pejah tiyang-pejah, lan nimbali ingkang mboten-wonten wonten kados
[G3588](#) [G3498](#) [G2532](#) [G2564](#) [G3588](#) [G3361](#) [G1510](#) [G5613](#)

ὄντα;
 wonten;
[G1510](#)

| iya kaya kang katulisan, wiraose: "Sira iku wus Sunpasthekake dadi bapakne bangsa akeh," -- ana ing ngarsane Gusti Allah kang wus diandelake, kang nguripake wong mati sarta kang nyabdakake apa kang ora ana dadi ana.

18 ὃς παρ' ἐλπίδα, ἐπ' ἐλπίδι ἐπίστευσεν, εἰς
 ingkang nglangkungi pangarep-arep, kanthi pangarep-arep pitados, supados
[G3739](#) [G3844](#) [G1680](#) [G1909](#) [G1680](#) [G4100](#) [G1519](#)

τὸ γενέσθαι αὐτὸν πατέρα πολλῶν ἐθνῶν, κατὰ τὸ
 piyambakipun dados piyambakipun rama kathahing bangsa-bangsa, miturut ingkang
[G3588](#) [G1096](#) [G0846](#) [G3962](#) [G4183](#) [G1484](#) [G2596](#) [G3588](#)

εἰρημένον, Οὕτως ἔσται τὸ σπέρμα σου.
 dipunandikakaken, Makaten badhé-dados turunan turunanipun panjenengan.
[G2046](#) [G3779](#) [G1510](#) [G3588](#) [G4690](#) [G4771](#)

Sabab sanadyan ora ana dhasaring pangarep-arep, ewasamono Rama Abraham tansah kumandel kanthi pangajeng-ajeng, yen panjenengane bakal dadi ramane bangsa akeh, landhesan apa kang wus dipangandikakake: “Samono bakal cacahing turunira.”

- 19 καὶ μὴ ἀσθενήσας τῇ πίστει, κατενόησεν τὸ
lan mboten ringkih-iman wonten-ing iman, piyambakipun-mirsani badan
[G2532](#) [G3361](#) [G0770](#) [G3588](#) [G4102](#) [G2657](#) [G3588](#)
- ἑαυτοῦ σῶμα [ἦδη] νεκρωμένον, ἑκατονταετῆς
piyambakipun-piyambak badanipun sampun kados-pejah, kinten-kinten-satus-taun
[G1438](#) [G4983](#) [G2235](#) [G3499](#) [G1541](#)
- που ὑπάρχων, καὶ τὴν νέκρωσιν τῆς μήτρας Σάρρας,
kirang-langkung piyambakipun, lan guwa-garbaning patinipun saking guwa-garba Sarah,
[G4225](#) [G5225](#) [G2532](#) [G3588](#) [G3500](#) [G3588](#) [G3388](#) [G4564](#)

Lan pracayane ora dadi kendho, sanadyan ngraosake yen sarirane wus lungse, awit yuswane wis watara satus taun, sarta manawa Ibu Sara wus lungse ing wanci.

- 20 εἰς δὲ τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ Θεοῦ, οὐ διεκρίθη
dhumateng nanging prajanjian prajanjianipun saking Gusti Allah, mboten mangu-mangu
[G1519](#) [G1161](#) [G3588](#) [G1860](#) [G3588](#) [G2316](#) [G3756](#) [G1252](#)
- τῇ ἀπιστία, ἀλλὰ ἐνεδυναμώθη τῇ πίστει, δοὺς δόξαν
wonten-ing mboten-pitados, nanging dipunkiyataken wonten-ing iman, paring kamulyan
[G3588](#) [G0570](#) [G0235](#) [G1743](#) [G3588](#) [G4102](#) [G1325](#) [G1391](#)
- τῷ Θεῷ,
dhumateng Gusti Allah,
[G3588](#) [G2316](#)

Ewasamono panjenengane tetep ngugemi prasetyane Gusti Allah, tanpa mangu-mangu kang awit saka pamaido, nanging malah panjenengane kasantosakake ing pracayane, sarta ngluhurake Gusti Allah,

- 21 καὶ πληροφορηεῖς ὅτι ὁ ἐπήγγελται, δυνατός ἐστιν καὶ
lan yakin-sanget bilih ingkang dipunjanjekaken, saged Panjenenganipun ugi
[G2532](#) [G4135](#) [G3754](#) [G3739](#) [G1861](#) [G1415](#) [G1510](#) [G2532](#)
- ποιῆσαι.
nindakaken.
[G4160](#)

kanthi ing pangandel, manawa Gusti Allah mesthi kuwaos nindakake apa kang wus kaprasetyakake.

- 22 διὸ καὶ ἐλογίσθη αὐτῷ εἰς δικαιοσύνην.
mila ugi dipunanggep dhumateng-piyambakipun dados kaadilan.
[G1352](#) [G2532](#) [G3049](#) [G0846](#) [G1519](#) [G1343](#)

Mulane bab iki kaetang dadi kabenerane.

- 23 Οὐκ ἐγράφη, δὲ δι’ αὐτὸν μόνον, ὅτι ἐλογίσθη
Mboten tinulis, nanging kanggé piyambakipun namung, bilih dipunanggep
[G3756](#) [G1125](#) [G1161](#) [G1223](#) [G0846](#) [G3440](#) [G3754](#) [G3049](#)
- αὐτῷ,
dhumateng-piyambakipun,
[G0846](#)

Tetembungan iki, yaiku “bab iki kaetang tumrap panjenengane”, iku anggone katulis ora mung mligi kagem Rama Abraham bae,

24 ἀλλὰ καὶ δι' ἡμᾶς, οἷς μέλλει λογίζεσθαι, τοῖς πιστεύουσιν
 nanging ugi kanggé kita, ingkang badhé dipunangger, ingkang pitados
[G0235](#) [G2532](#) [G1223](#) [G1473](#) [G3739](#) [G3195](#) [G3049](#) [G3588](#) [G4100](#)

ἐπὶ τὸν ἐγείραντα Ἰησοῦν, τὸν Κύριον ἡμῶν, ἐκ νεκρῶν,
 dhumateng ingkang ngwungu-aken Yésus, Gusti Gustinipun kita, saking tiyang-pejah,
[G1909](#) [G3588](#) [G1453](#) [G2424](#) [G3588](#) [G2962](#) [G1473](#) [G1537](#) [G3498](#)

nanging iya katulis kanggo kita uga; sabab kita bakal kaetung kaya mangkono uga, awit kita padha pracaya ing Panjenengane kang wus mungokake Gusti Yesus, iya Gusti kita, saka ing antarane wong mati,

25 ὅς παρεδόθη διὰ τὰ παραπτώματα ἡμῶν, καὶ ἠγέρθη
 ingkang dipunserahaken amargi dosa-dosa dosa-dosanipun kita, lan dipunwungu-aken
[G3739](#) [G3860](#) [G1223](#) [G3588](#) [G3900](#) [G1473](#) [G2532](#) [G1453](#)

διὰ τὴν δικαίωσιν ἡμῶν.
 amargi pambenaran pambenaranipun kita.
[G1223](#) [G3588](#) [G1347](#) [G1473](#)

yaiku Gusti Yesus kang wus kaulungake awit saka panerak kita, sarta kawungokake awit saka anggon kita padha kabenerake.